



innføring av
"Fishing for Litter"
som tiltak mot marin forsyøpling i Norge



Plan for gjennomføring av en 2-årig prøveordning
i 4 norske havner i perioden 2016 – 2017



Rapporttittel / Report title

Innføring av "Fishing For Litter" som tiltak mot marin forsøpling i Norge

Forfatter(e) / Author(s)

Hilde Rødås Johnsen
Kjersti Eline T. Busch

SALT rapport nr / report no

1010

Dato / Date

11.12.2015

Antall sider / Number of pages

16

Distribusjon / Distribution

Gjennom oppdragsgiver og på www.salt.nu

Oppdragsgiver / Client

Miljødirektoratet

Oppdragsgivers referanse / Client's reference:

Erlend Standal

Sammendrag / Summary

Miljødirektoratet har gitt SALT oppdraget med å planlegge og administrere gjennomføringen av en 2-årig prøveordning med Fishing For Litter (FFL) i 4 norske havner i perioden 2016 – 2017. Oppdraget er definert som et prosjekt i to faser der første fase har vært gjennomført i 2015, og omhandler forberedelse av oppstarten av en prøveordning som skal være operativ fra og med 2. januar 2016. Rapporten redegjør for SALTs plan for gjennomføring av prøveordningen.

Prosjektleder / Project manager

Kjersti Eline Tønnessen Busch

Innholdsfortegnelse

FORORD	4
EIERFORHOLD OG ANSVARSFORDELING	4
1. GJENNOMFØRING AV DE ULIKE DELOPPDRAG	5
2. PLAN FOR GJENNOMFØRING AV FASE 2	6
2.1 BAKGRUNN OG MÅLSETNINGER	6
2.2 AVKLARING AV HVILKE HAVNER SOM SKAL DELTA I ORDNINGEN FRA OPPSTART (A1)	6
2.2.1 Antall mottakspunkter per havn	7
2.2.2 Uttesting i ulike flåtegrupper og opptrapping av antall havner.....	7
2.3 FARTØYREKRUTTERING (A2).....	8
2.4 PRAKTISK GJENNOMFØRING AV ORDNINGEN	9
2.4.1 Gjennomføring i havnene.....	9
2.4.2 Ombord i det enkelte fartøy.....	10
2.4.3 Levering.....	11
2.4.4 Lagring og transport.....	11
2.4.5 Avfallsbehandling (A5).....	12
2.5 REGISTRERING OG RAPPORTERING (A6).....	12
2.6 INFORMASJON OG OPPFØLGING (A3)	13
2.7 INNKJØP AV UTSTYR OG TJENESTER FRA UNDERLEVERANDØRER (A4)	13
3. GJENNOMFØRINGEN AV FISHING FOR LITTER I DE ENKELTE HAVNER	14
5.1 TROMSØ	14
5.2 ÅLESUND.....	14
5.3 EGRSUND	14
5.4 KARMØY	14
6 BUDSJETT	15

Forord

Miljødirektoratet har gitt SALT Lofoten AS (SALT) oppdraget med å planlegge gjennomføringen av en toårig prøveordning med Fishing For Litter (FFL) i fire norske havner i perioden 2016 – 2017. Oppdraget er definert som et prosjekt med to faser:

- Fase 1: Forberedelse til oppstart av ordningen (2015)
- Fase 2: Oppstart av ordningen samt administrasjon/gjennomføring av to driftsåre (2016 og 2017).

Gjennomføring av fase 2 avhenger av bevilgning av midler for de to driftsårene 2016 og 2017 i respektive års budsjetter.

Dette dokumentet rapporterer gjennomføringen av fase 1 med bakgrunn i Miljødirektoratets oppdragsbeskrivelse og SALTs løsningsspesifikasjon med tilhørende presiseringer.

Dokumentet beskriver videre plan for gjennomføring av en toårig prøveordning under forutsetning av nærmere finansiering.

Eierforhold og ansvarsfordeling

Prosjekteier for "Fishing For Litter" er Miljødirektoratet, og prosjektet er finansiert gjennom bevilgning fra Miljødirektoratet.

Ansvarlig prosjektleder hos SALT har vært Kjersti Eline Tønnesen Busch, mens prosjektansvarlig har vært Hilde Rødås Johnsen. I tillegg har Ragnhild Ørnes og Siri Beate Arntzen bidratt som prosjektmedarbeidere på enkeltstående deler av oppdraget.

Se figur 3.1 for nærmere spesifikasjon.

SALT har videre samarbeidet med Nofir (tidligere Norsk Fiskeriretur AS) om gjennomføringen av fase 1. Ansvarlig kontaktperson hos Nofir har vært daglig leder Øistein Aleksandersen. Det har i tillegg vært en tett dialog med næringens organisasjoner og andre relevante aktører underveis i prosjektet.

På vegne av deltakerne ønsker SALT å takke for oppdraget.

Svolvær 11.12.15



Kjersti Eline T. Busch

Prosjektleder

1. Gjennomføring av de ulike deloppdrag

Fase 1 har bestått av følgende deloppgaver:

- A1 Avklare hvilke havner som skal delta i ordningen fra oppstart
- A2 Plan for verving av fartøy
- A3 Plan for oppfølging av fartøy
- A4 Innkjøp av nødvendig utstyr og tjenester fra underleverandører
- A5 Avklare avhending av avfall til forsvarlig mottak
- A6 Rutiner for registrering og rapportering
- A7 Budsjett

De enkelte deloppdrag i fase 1 har vært gjennomført som beskrevet i tilbyders spesifisering av oppdraget. Herunder deltakelse og presentasjon av Fishing For Litter på følgende møter: landsmøtet i Norges Fiskarlag 18. og 19. november, årsmøtet i Fiskebåt Nord 26. november, årsmøte i Fiskebåt Vest 4. desember og landsstyremøte i Norges Kystfiskarlag i oktober.

Videre har det vært gjennomført en omfattende dialog med relevante aktører som havnemyndigheter, kaieiere og mottaksanlegg, næringens organisasjoner og fylkesfiskarlag, fartøyeiere med tilknytning til de enkelte havner, salgslag, berørte myndigheter og potensielle underleverandører i forhold til å avklare alle praktiske forhold rundt etableringen av en prøveordning. Herunder egnede lokasjoner og valg av samarbeidspartnere/underleverandører.

Plan for verving av fartøy har vært gjennomført som beskrevet i løsningsspesifisering.

Det er utarbeidet eget informasjonsmaterieill til bruk i rekrutteringsarbeidet (brosjyre), og det er opprettet en egen facebookside (www.facebook.com/fishing.for.litter.norway), for å spre informasjon om ordningen overfor fiskere og relevante samarbeidspartnere. I tillegg har det vært samarbeidet med organisasjonene i forhold til rekruttering av fartøy, og aktuelle fiskere og rederi har vært fulgt opp gjennom direkte kontakt, og invitasjon til å delta i ordningen. En egen informasjonspakke rettet mot deltakende fartøy i ordningen og rekruttering i fase 2 er under utarbeidelse og ferdigstilles i desember 2015.

Det er i fase 1 ikke fremkommet vesentlige avvik i forhold til løsningsspesifisering og oppdragsbeskrivelse. Av praktiske hensyn, og av hensyn til en naturlig progresjon, har tidsrammen for de enkelte delelementene til dels vært noe forskjøvet, uten at dette har påvirket gjennomføringen av prosjektet, og prosjektets fase 1 vil i sin helhet være ferdigstilt innen utgangen av desember 2015 i tråd med SALTs løsningsspesifisering som ligger til grunn for oppdraget.

Av praktiske og økonomiske hensyn har befaring i relevante havner og møter med lokale underleverandører til dels vært gjennomført i tilknytning til representasjon og deltakelse ved sentrale årsmøter i næringen. Siste årsmøte med tilhørende havnebesøk og møte med underleverandører var fastsatt så sent som 4. desember. Dette medførte en forskyving i rapporteringen av prosjektet, og ny rapporteringsfrist ble i samråd med oppdragsgiver satt til 11. desember.

Gjennomføringen av de enkelte deloppgaver i fase 1 danner grunnlag for utarbeidet plan for gjennomføring av fase 2, som beskrevet i kapittel 2 nedenfor.

2. Plan for gjennomføring av fase 2

2.1 Bakgrunn og Målsetninger

Norske myndigheter har besluttet at det skal iverksettes en toårig prøveordning med Fishing for Litter som tiltak mot marin forsøpling i Norge.

Ordnningen etableres i første omgang i fire norske havner med oppstart 2. januar 2016.

Etableringen er en del av Norges oppfyllelse av Oslo-Paris konvensjonen om vern av det marine miljø i Nordøst-Atlanteren (OSPAR 2010), der innføring av "Fishing For Litter" i alle medlemsland er ett av tiltakene.

Fishing for litter har fire hovedmål:

- Bidra til å fjerne marint søppel fra havet.
- Øke fiskernes bevissthet i forhold til egne bidrag av søppel til miljøet.
- Legge til rette for å overvåke regionale trender innen marint søppel.
- Undersøke muligheten for å gjenvinne de ressursene som tas opp av havet i form av marint søppel

Gjennom Fishing for Litter inviteres norske fiskere til å ta del i en felles miljødugnad for opprydding av marint avfall fra havet. Dette gjennom å samle opp og ta på land avfall som fås som "uønsket bifangst" i trål og andre redskaper under ordinært fiske. Ved å delta i ordningen bidrar fiskerne til miljøgevinst gjennom å fjerne uønsket avfall fra havet, dokumentere omfanget av marin forsøpling, og bidra til gode holdninger rundt havmiljø og avfallshåndtering.

Innsamlet avfall leveres til organiserte mottak på land tilrettelagt slik at fartøyene enkelt skal kunne benytte seg av dem under ordinære havneanløp.

Miljødirektoratet har satt som mål at mest mulig av det innsamlede avfallet skal gå til gjenvinning. Det legges derfor til rette for sortering, registrering og gjenvinning av innsamlet avfall.

Det tas sikte på at alle fartøy som deltar i ordningen skal motta en miljøkvittering som dokumenterer hva deres innsats har betydd for miljøet.

2.2 Avklaring av hvilke havner som skal delta i ordningen fra oppstart (A1)

Det er ikke fremkommet opplysninger i fase 1 som tilsier endring i valg av havner som definert i Miljødirektoratets oppdragsbeskrivelse.

I første omgang etableres det derfor mottak av FFL-avfall i fire norske havner fra januar 2016:

- Tromsø
- Ålesund
- Egersund
- Karmøy.

Fiskefartøy som jevnlig anløper en eller flere av disse havnene kan delta i ordningen.

Imidlertid kan det bli satt en øvre grense for antall deltakerfartøy pr havn i prøveperioden. Dette av hensyn til økonomi og kapasitet. Se nærmere redegjørelse i kapittel 2.3.

SALT legger videre til grunn en geografisk definisjon av begrepet "havn" som åpner for etablering av FFL-mottak ved egnede kaianlegg *relevante for fiskeflåten* innenfor hver av de fire "havne-regionene" Tromsø, Ålesund, Egersund og Karmøy.

Utvalget av havner er gjort for at ordningen skal være best mulig tilpasset fiskeflåtens seilingsmønster og servicetilbud. Etablering av FFL-mottak avgrenses i tråd med dette ikke til de sentrale offentlige havneanleggene i hver av de aktuelle regionene, men etableres i samarbeid med sentrale aktører som mottaksanlegg, fryseri og utstyrsleverandører der flåten har naturlige anløp i dag. Intensjonsavtaler er inngått med konkrete anlegg som en del av fase 1.

En eventuell utvidelse av ordningen til å omfatte flere fartøy og mottaksstasjoner per havn vil bli fortløpende vurdert innenfor de budsjettmessige rammer. Dette forholdet er nærmere beskrevet nedenfor.

2.2.1 Antall mottakspunkter per havn

I første omgang etableres det ett mottakspunkt tilknyttet hver av de fire havnene. Dette av hensyn til de økonomiske rammene i prosjektet.

Erfaringene fra de fire pilot-mottakene vil danne grunnlag for å vurdere en eventuell justering av ordningen underveis i prøveperioden til å omfatte flere mottakspunkter per havn. Slik skalering vil bli fortløpende vurdert innenfor de budsjettmessige rammer og i forhold til forventet effekt.

Forenklet avfallslevering i kombinasjon med ordinære anløp i havn, reduksjon av eventuell ventetid for leveranse, økt deltakelse og å sikre flest mulig fartøy tilgang til å ta del i ordningen, er forhold som vil kunne tale for en oppskalering av antall mottakspunkter per havn underveis i prøveordningen innenfor de budsjettmessige rammer. Verdien vil måtte vurderes opp mot å inkludere nye havne-regioner i prøveperioden, samt en generell opptrapping i antall deltakerfartøy som beskrevet i kapittel 2.3. Innsamlet avfallsmengde og kostnader til avfallsbehandling vil stå sentralt i forhold til økonomisk handlingsrom for opptrapping av fartøyantall og antall/nye mottak.

SALT forbeholder seg i den forbindelse retten til å stanse prosjektet helt eller delvis frem til årsskiftet dersom de økonomiske rammene overskrides som følge av uforutsette høye kostnader til avfallsbehandling dersom avfallsmengdene blir større enn forventet.

2.2.2 Uttesting i ulike flåtegrupper og opptrapping av antall havner

Fishing For Litter anses i utgangspunktet særlig godt egnet for gjennomføring om bord i større fartøy og for trålredskaper. Det vil likevel bli lagt til rette for variasjon i flåtestørrelse og brukstyper som inngår i prøveordningen med det formål å sikre et bredest mulig erfaringsgrunnlag. I tilfeller der ulike flåtegruppene har få felles "knutepunkt" i havnene som peker seg ut som naturlige lokasjoner for et FFL-mottak, anses det hensiktsmessig å vurdere separate mottaksstasjoner tilpasset ulike flåtegrupper (hav/kyst).

SALT vurderer i den forbindelse Tromsø som en havn med potensiale til å fylle flere funksjoner i en prøveordning;

1. Ivareta oppsamling av marint avfall fra havgående flåte i Barentshavet
2. Egnet arena for uttesting av Fishing For Litter i kystflåten.

Dette grunnet det høye antallet kystfartøy i området. Ulikt landings- og servicemønster i regionen tilsier at det vil være utfordrende å nå begge flåtegrupper gjennom en og samme mottaksstasjon. Uttesting av en egen FFL-miljøstasjon for mindre fartøy i et av fiskeværene på yttersida av Tromsø – eksempelvis Tromsvik eller Sommarøy, kombinert med et mer sentralisert mottak for større flåte foreslås derfor som en løsning som vil sikre et bredt kunnskapsgrunnlag i forhold til tilpasning og implementering av ordningen i ulike fartøygrupper.

Etablering av separate miljøstasjoner for mindre fartøy kan også være aktuelt i andre regioner spesielt i sesongene, eksempelvis i Ålesund, i den grad de budsjettmessige rammer åpner for dette. En slik løsning vil bli sett i sammenheng med en eventuell skalering av antall mottaksstasjoner. Andre steder vil miljøstasjoner for mindre fartøy i kombinasjon med ordinære mottak være aktuelt, eksempelvis i Egersund.

I den grad de økonomiske rammene legger til rette for en opptrapping av antall deltakende havner og/eller mottaksstasjoner vil SALT på denne bakgrunn legge til grunn følgende prioritering:

1. Miljøstasjon for kystfartøy i Tromsø regionen (søkes etablert tidlig i fase 2)
2. Utvidelse av antall mottaksstasjoner tilknyttet de etablerte havnene
3. Implementering av nye havner i ordningen

Lofoten i Nordland, Båtsfjord i Finnmark og eventuelt Vengsøy i Troms vurderes i denne sammenheng som aktuelle lokasjoner for en mulig utvidelse av ordningen. Dette av hensyn til dekning av sentrale fiskeri, redskapsgrupper og geografisk dekningsområde. Nærmere prioritering vil bli vurdert som en del av fase 2 i samråd med næringens organisasjoner.

2.3 Fartøyrekruttering (A2)

Som utgangspunkt legges det til grunn i overkant av 20 deltakerfartøy ved oppstart av prøveordningen i januar 2016 fordelt på de fire havnene, med mål om en snarlig økning innenfor de budsjettmessige rammer.

Denne begrensningen er gjort i samråd med oppdragsgiver på bakgrunn av de økonomiske rammer i prosjektet, og den uforutsigbarheten som eksisterer i forhold til forventede avfallsmengder og kostnader til avfallsbehandling. Det vil bli lagt til rette for en gradvis opptrapping etter hvert som man høster erfaringer med kostnadssidene i prosjektet.

For å sikre et bredest mulig erfaringsgrunnlag tas det videre sikte på å inkludere fartøy av ulik størrelse og brukstype, jf. kap. 4.2.2 ovenfor.

Plan for fartøyfordeling mellom de ulike havner og fartøygrupper ved oppstart av prøveordningen er gitt i tabell 2:

Tabell 1: Plan for antall og type fartøy i hver havn som deltar i prøveordningen

Fartøy pr havn	Tromsø	Ålesund	Egersund	Karmøy	Totalt
Havgående fartøy/trål	4	5	4	3	16
Kystfartøy	4		1	2	7
Totalt fartøytall	8	5	5	5	23

Tilrettelegging for deltakelse av fartøy som drifter med mindre rekestrål har vært særskilt etterspurt i prosjektet, og dette vil for kystflåtens del bli ivarettatt i Egersund og Karmøy. Aktuelle fartøy kontaktes direkte med anmodning om å delta i ordningen.

Rekruttering av fartøy til prøveordningen som beskrevet i kapittel 1.0 startet i samsvar med løsningsspesifikasjonen opp for fullt i november 2015, med representasjon og presentasjon på sentrale årsmøter i næringen. Det tas på denne bakgrunn sikte på at rekrutteringsmålet for oppstartsfasen vil være nådd innen utgangen av januar 2016 (oppstartsmåned).

Rekrutteringsarbeidet videreføres for øvrig i fase 2 etter den mal som har vært lagt til grunn i fase 1, og i nært samarbeid med næringens organisasjoner. Dette som grunnlag for en gradvis opptrapping av fartøyantallet. Direkte kontakt med aktuelle fartøyeiere og rederi som inviteres til å ta del i ordningen, vil bli særlig vektlagt, og det vil videre bli søkt rekruttert fartøy i samarbeid med de landanlegg som deltar på mottakssiden.

Å spre informasjon om erfaringene med ordningen anses sentralt i forhold til å motivere nye deltakere til å delta. Dette vil skje gjennom media, herunder fiskeripressen, via etablert Facebookside, og i samarbeid med organisasjonene, deltakende fartøy og landanlegg. Informasjonspakke utviklet i fase 1 vil bli benyttet i den videre rekrutteringen.

2.4 praktisk gjennomføring av ordningen

Fartøy som deltar i Fishing for Litter utstyres med robuste sekker tilpasset fartøyets størrelse til oppsamling av avfall som følger med bruket under normalt fiske. For mindre fartøy vil det bli tilrettelagte miljøstasjoner på land, som beskrevet i kapittel 2.2.2.

Fartøyets eget avfall omfattes ikke av FFL-ordningen og skal ikke blandes med FFL-avfall ombord, men håndteres på vanlig måte gjennom etablerte avfallsløsninger.

Oppsamlet avfall leveres kostnadsfritt ved ordinære anløp i en av de fire havnene. Fartøyene bestemmer selv når de vil levere, og til hvilken havn. Kun fartøy registrert som deltakere i FFL-ordningen kan levere avfall innenfor ordningen, og levert avfall registreres/knyttes opp mot deltakende fartøy gjennom fartøyets registreringsnummer. Dette som grunnlag for registrering og miljøkvittering, samt for å unngå misbruk av de etablerte avfallsløsningene.

En egen informasjonspakke som beskrevet i kapittel 1.0 er under utvikling der fartøyene vil få informasjon om den praktiske gjennomføringen og om håndteringen av ulike avfallstyper, herunder håndtering av eventuelt farlig avfall ("Job Safety Analysis"). Prosjektadministrasjonen vil følge opp de deltakende fartøy underveis i prøveordningen i samarbeid med involverte landanlegg, Nofir og avfallsselskap som beskrevet i kapittel 2.7

Kapittel 2.4.1 til 2.6 nedenfor oppsummerer den praktiske gjennomføringen av prøveordningen i de ulike deltakerledd.

2.4.1 Gjennomføring i havnene

Hver av deltakerhavnene utstyres med en FFL-startpakke bestående av storsekker for oppsamling av marint avfall, samt informasjonsmateriell for utdeling til deltakende fartøy og til bruk i fartøyrekruttering. Hver startpakke består av 60 store sekker (2500l) og 60 små sekker (1000l) for gjenvinning av fiskeriavfall, 60 små sekker (1000l) for annet avfall/restavfall, samt informasjonsmateriell som beskrevet.

Deponi av sekker og informasjonsmateriell for utlevering til deltakende og nye fartøy etableres i den enkelte havn i samarbeid med ansvarlige landanlegg. SALT står ansvarlig for bestilling av nytt materiell etter anmodning fra landanleggene, og er ansvarlig for at tilstrekkelig materiell til en hver tid er tilgjengelig innenfor ordningen. Dette gjelder også i forhold til etablering og oppfølging av avfallsløsninger i de enkelte havnene.

Det avsettes lagerplass i havna for oppsamling av retursekker til Nofir. Oppsamling vil primært skje utendørs og i lukket container på avskjermet og merket område. Eventuelt behov for tillatelse til mellomlagring avklares i samarbeid med Miljødirektoratet for prosjektet som helhet.

Hver havn utstyres med en egen merket FFL-container for restavfall i samarbeid med avfallsselskap, anslagsvis 8 – 10m³, samt en mindre lukket beholder for spesialavfall. Tømming utføres av avfallsselskap etter anmodning fra de ansvarlige landanlegg. Containerløsning etableres på avskjermet og merket område i tilknytning til avsatt lagerplass for returavfall.

All håndtering av avfall fra leveranse på kaikanten skjer gjennom samarbeid med landanlegg og avfallsselskap, og det er kun de ansvarlige for avfallshåndteringen, samt avfallsselskap som i utgangspunktet vil ha tilgang til avskjermet område. Dette for å unngå misbruk av ordningen. I tillegg knyttes levert avfall opp mot deltakende fartøy gjennom fartøyets registreringsnummer som påføres sekkene ved leveranse.

Ved mottak av avfall på land vil ansvarlige landmottak besørge veiing og forflytning av mottatt avfall fra kai til container, samt registrering (listeføring) på det enkelte deltakerfartøy. Dette i henhold til inngåtte avtaler.

For mindre fartøy som av praktiske årsaker ikke har mulighet til å håndtere en løsning med storsekker om bord søkes det etter innspill fra næringen etablert en "FFL-miljøstasjon" med sekkeløsning på land for returavfall til Nofir, samt tilgang til container for restavfall i samarbeid med ansvarlig landmottak. Mindre restavfallssekker for små avfallsmengder til bruk om bord i små fartøy i samarbeid med avfallsselskap bli vurdert i forhold til erfart behov.

2.4.2 Ombord i det enkelte fartøy

På bakgrunn av de vurderinger som er gjort i fase 1 vil det i hovedsak bli skilt mellom 2 typer FFL-avfall:

Fiskeriavfall (tapt bruk og rester av bruksredskaper egnet for gjenvinning via Nofir)

Annet avfall/restavfall. I denne kategorien inngår også ikke-gjenvinnbart fiskeriavfall. Herunder fiskeriavfall med mer enn 10-20% begroing og avfall med sammensatte fraksjoner ikke egnet for gjenvinning, eksempelvis linebruk.

Deltakende fartøy utstyres med merkede sekker for separering og oppbevaring av de to fraksjonene. Sekker vil være tilgjengelig i minimum to størrelser jf. kapittel 2.4.1 som benyttes avhengig av avfallsmengde, størrelse på eventuelle bruksrester og ønsket intervall for levering. Større fraksjoner – eksempelvis hele eller deler av nøter, samt jern og metall oppbevares på dekk.

I praksis innebærer dette at alt avfall som bli tatt ombord i fartøyene må vurderes av mannskapet etter ovennevnte inndeling. Dette anses å utgjøre en enkel separering med krav om begrenset ekstrainsats fra mannskapets side. Av hensyn til å sikre best mulig

kvalitet frem til gjenvinning er det ønskelig at gjenvinnbart fiskeriavfall grovrengjøres før overføring til storsekk og/eller levering.

Det vil i henhold til dette i hovedsak være tre oppgaver som må ivaretas om bord;

- Separering
- Grovrengjøring (gjelder returavfall Nofir)
- Oppbevaring og transport frem til kai.

I tillegg til materiell for oppbevaring av avfall vil fartøyene bli utstyrt med tilgjengelig informasjonsmateriell om bord som enkelt beskriver håndteringen av ulike avfallstyper. Dette blant annet i form av laminerte plansjer egnet for oppslag om bord. Herunder informasjon om behandling og håndtering av eventuelt farlig avfall, samt risikovurdering. Ovennevnte inngår i informasjonspakken som ferdigstilles i desember 2015. Det tas videre sikte på å utstyre deltakende fartøy med merking i form av klistremerker i styrhusvinduet, vimpel eller lignende, som enkelt markerer at fartøyet tar del i miljødugnaden "Fishing For Litter". Dette som en del av markedsføringen av ordningen.

2.4.3 Levering

Sekker og eventuelle løse fraksjoner fraktes til land og avhendes ved ordinære anløp i havn. Fartøyene avgjør selv intervall for leveranse, og til hvilken av de fire havnene de til en hver tid ønsker å levere til. Det stilles av praktiske hensyn om bord ikke krav om at sekken skal være full på leveringstidspunktet. Fartøyets registreringsnummer skal imidlertid alltid påføres før levering. Merkede sekker kan avleveres på kai også utenom bemannet åpningstid, og vil da bli håndtert etterskuddsvis av mottaket.

All avfallshåndtering fra kai vil skje i regi av ansvarlig mottak i land, som beskrevet i kapittel 2.4.1.

Nærmere oversikt over mottaksstasjoner for FFL-avfall og gjennomføring av ordningen i de enkelte havner fremgår av kapittel 3.

2.4.4 Lagring og transport

Utplassering av materiell for oppsamling og lagring av avfall på land (containerløsninger) og tømning vil skje i samarbeid med involverte avfallsselskap i henhold til inngåtte avtaler.

Nofir vil stå ansvarlig for henting og transport av gjenvinnbart fiskeriavfall. Avfallet transporteres i første omgang til Litauen for klargjøring for gjenvinning. All transport skjer i form av returlast.

Ved tilstrekkelig oppsamlet mengde til å fylle et trailerlass (tilsvarer ca 20 tonn) vil oppsamlet avfall normalt kunne hentes uavhengig av lokasjon innen en uke. Fraktkostnader avhenger normalt av kvaliteten på innholdet i forhold til gjenvinning (begroing, fuktinnhold, type materialer etc), og kan variere fra kr 0 til kr 8.500 per last. Det tas som hovedregel utgangspunkt i at frakt og avfallsbehandling gjennom Nofir vil være kostnadsfritt for FFL-avfall.

For å redusere lagringstiden tas det sikte på å kombinere henting av oppsamlet FFL-avfall med henting av ordinære Nofir leveranser i tilstøtende områder. I de tilfeller der dette ikke lar seg gjøre, vil avfallet måtte oppbevares på anvist lagringssted inntil en tilstrekkelig mengde er samlet, og noe lagringstid vil måtte påregnes.

For å redusere lagringstiden vil SALT søke å legge til rette for oppsamling av ordinært returavfall i samarbeid med involverte landanlegg der dette anses naturlig, og der henting kan skje i kombinasjon med FFL-avfall.

Eksempelvis vil Karmøy per i dag kunne forvente noe forlenget ventetid for henting grunnet få eksisterende samarbeidspartnere for Nofir i området, og dermed behov for lagring av returavfall lokalt over tid. Hensyn til geografisk fordeling og en variert flåte taler likevel for å inkludere Karmøy i ordningen.

2.4.5 Avfallsbehandling (A5)

Innsamlet fiskeriavfall gjenvinnes gjennom Nofirs ordinære systemer for håndtering av returavfall fra fiskeflåten (se kapittel 2.4.4). Fiskerinylon forventes å utgjøre største fraksjon, og gjenvinnes i stor grad for bruk i tekstilindustrien.

Sortering, gjenvinning og avfallsbehandling av øvrig innsamlet avfall vil skje i samråd med involverte avfallsselskap i henhold til inngåtte avtaler, og innenfor de enkelte selskaps etablerte rutiner for fraksjonering og avfallsbehandling. Disse vil i stor grad samsvare med OSPARs hovedkategorier for avfallsregistrering:

- Plast (gjenvinnbart)
- Treverk (gjenvinnbart)
- Metall (gjenvinnbart)
- Gummi (gjenvinnbart)
- Tekstil

I tillegg kommer spesialavfall som håndteres særskilt etter gjeldende regelverk, og blandet avfall til forbrenning.

Eventuelt deponering vil skje i henhold til de enkelte avfallsaktørers gjeldende tillatelser og/eller eksisterende avtaler. Forventet deponeringsgrad anslås å tilsvare +/- 5%. Rutiner og tillatelser for håndtering av eventuelt biologisk avfall er under avklaring i samråd med Miljødirektoratet.

Videre avventes nærmere avklaring fra Mattilsynet vedrørende håndtering og oppbevaring av marint avfall i tilknytning til fiskefartøy og landanlegg.

2.5 Registrering og rapportering (A6)

Det legges til grunn følgende registrering av alt avfall som blir samlet inn gjennom ordningen:

- Total vekt (kg) og volum (m³) per havn og per kalendermåned.

Et representativt utvalg av det innsamlede avfallet vil videre bli registrert etter OSPARs kategorier. Dette gjennom plukksortering i regi av SALT i samarbeid med involverte avfallsselskap, og der SALT bidrar i forhold til kvalitetssikring av et enhetlig og sammenlignbart datagrunnlag. I samråd med oppdragsgiver tas det i første omgang sikte på å plukksortere en containerlast pr havn i 2016.

Ensartede rutiner for veiing og registrering er under etablering i samarbeid med involverte mottak og avfallsselskap, og vil danne grunnlag for rapportering, samt miljøkvittering ned på fartøynivå. Resultatet av plukksorteringen vil bli sammenholdt med øvrig registrering av mengde og volum, og ligge til grunn for å vurdere sammensetningen av det innsamlede avfallet.

I tillegg vil mengde fiskeriavfall kontra annet avfall bli registrert. I praksis ivaretas dette gjennom separering og innveining av det avfallet som viderebehandles av henholdsvis Nofir og øvrige avfallsaktører. Ved klargjøring for gjenvinning ved Nofirs samarbeidsanlegg i Litauen vil det bli utstedt en FFL-tilpasset "dismantling report" som dokumenterer returavfallets innhold og materialtyper i kvantum og prosentandeler, og som vil inngå i den samlede registrering og rapportering av marint avfall innenfor prøveordningen.

SALT vil stå ansvarlig for innsamling og analyse av registrerte data, og besørge årlig rapport til Miljødirektoratet på engelsk innen fastsatt frist (15. september) basert på ovennevnte registrering. Det legges til grunn elektronisk innrapportering av registrerte data, avfallsmengder og behandlingskostnader til SALT fra samarbeidspartene innen utgangen av hver tredje måned. Miljøkvittering på fartøynivå utstedes årlig innen 15. desember. Budsjett i samsvar med kostnadsramme fremlegges innen 15. november.

Resultatene av prøveordningen offentliggjøres og distribueres i samråd med Miljødirektoratet. Eventuelle forespørsler om tilgang på data og materiale for bruk innenfor andre prosjekter skal avklares med Miljødirektoratet.

2.6 Informasjon og oppfølging (A3)

SALT vil stå overordnet ansvarlig for oppfølging av deltakende fartøy og samarbeidspartnere. Utarbeidet informasjonspakke som omtalt i kapittel 1.0 vil inngå som en sentral del i forhold til opplæring av deltakerfartøy. Veiledning og informasjon til samarbeidspartene i prosjektet i forhold til avfalls løsninger, avfallshåndtering og rutiner for dokumentasjon og registrering skjer i samarbeid med avfallsaktørene i henhold til inngått avtale. Oppfølging og informasjon til fartøy ved leveranse til kai vil skje gjennom samarbeidene landanlegg, og deres utvalgte kontaktpersoner. Informasjon til deltakere og potensielle nye fartøy i prosjektet distribueres gjennom ordningens facebookside, gjennom direkte kontakt/oppfølging av fartøy pr telefon og epost, og via organisasjonene. Utvikling av en egen nettside vurderes på sikt dersom de økonomiske rammer tillater det. Det tas videre sikte på å distribuere 1 – 2 nyhetsbrev i løpet av første driftsår rettet mot deltakende fartøy og landanlegg som informerer om utviklingen i prøveordningen. Rutiner for tilbakerapportering fra deltakende fartøy i forhold til erfaringer, behov og forslag til forbedringer, søkes utviklet i løpet av 2016.

2.7 Innkjøp av utstyr og tjenester fra underleverandører (A4)

Valg av samarbeidspartnere og underleverandører i de enkelte havner er gjort med utgangspunkt i etablering av naturlige leveransepunkter for flåten, og praktiske hensyn i forhold til disponibelt areal, motivasjon, kaiforhold, anløpsfrekvens og flåtetype m.v, og på bakgrunn av innhentede innspill fra relevante aktører og næringen. Retningslinjer og prisnivå for leie av nødvendig utstyr og utgiftsdekning er avklart gjennom særskilte avtaler. Det gis som hovedregel ikke dekning for arealdisposisjon og kaileie. Avfallshåndtering fra kai dekkes etter standard fastsatte satser og retningslinjer på bakgrunn av inngått avtale.

Fartøyenes deltakelse utgjør en frivillig miljøinnsats, og det ytes ingen kompensasjon. Til gjengjeld etableres det tilrettelagte mottaksstasjoner på land der oppsamlet avfall avhendes kostnadsfritt for flåten.

Innkjøp av materiell er gjort i samarbeid med Nofir, og informasjonsmateriell er utviklet i samarbeid med SALTs leverandør av grafiske tjenester.

I de tilfeller der flere alternative leverandører av avfallstjenester har vært tilgjengelige er det av praktiske hensyn som hovedregel valgt å benytte de leverandører som allerede har etablerte samarbeidsavtaler med de utvalgte mottak.

3. Gjennomføringen av Fishing for Litter i de enkelte havner

5.1 Tromsø

Mottak etableres i første omgang i samarbeid med Troms Fryseterminal og avfallsselskapet REMIKS etter modell som beskrevet i kapittel 2. Samarbeid med tilstøtende aktører om avlastningskai for levering vil kunne være aktuelt. Separat miljøstasjon for mindre fartøy (kystflåte) søkes etablert på yttersida av Kvaløya eller Ringvassøy.

5.2 Ålesund

Mottak etableres i første omgang i samarbeid med Longvagrgruppen og Sunnmøre Transport (Sunn-Trans) etter modell som beskrevet i kapittel 2. En utvidelse til å omfatte flere mottakspunkter vil bli fortløpende vurdert.

5.3 Egersund

Mottak etableres i første omgang i samarbeid med Egersund Group og avfallsselskapet Miljø Container AS etter modell som beskrevet i kapittel 2. En eventuell utvidelse til å omfatte flere mottakspunkter vil bli fortløpende vurdert.

5.4 Karmøy

Det tilrettelegges i første omgang for etablering av mottak i området Husøy etter innspill fra næringen. Valg av underleverandører og samarbeidsparter er under avklaring.



Figur 3 – Fishing For Litter i praksis

6 Budsjett

Budsjett for første driftsår fremgår som vedlegg til rapport, og skal fremlegges årlig innen 15. november.

De økonomiske rammene i prosjektet vurderes fortløpende på bakgrunn av kvartalsvis rapportering av timeforbruk og behandlingstider fra underleverandørene.

SALT forbeholder seg retten til midlertidig å stanse prosjektet helt eller delvis frem til årsskiftet dersom de økonomiske rammene overskrides som følge av uforutsette høye kostnader til avfallsbehandling grunnet uventet store avfallsmengder.

salt kunnskap - friske ideer



SALT
Åsveien 6,
8300 Svolvær
www.salt.nu